

## PRIKAZI NOVIH KONFERENCIJA I KNJIGA

## REVIEWS OF NEW CONFERENCES AND BOOKS

**DRAGO ROKSANDIĆ. ČOVJEK I PROSTOR, ČOVJEK U OKOLIŠU [EKOISTORIJSKI OGLEDI]. MERIDIJANI, DRUŠTVO ZA HRVATSKU POVJESNICU I CENTAR ZA KOMPARATIVNOHISTORIJSKE I INTERKULTURNE STUDIJE FILOZOFSKOG FAKULTETA SVEUČILIŠTA U ZAGREBU, ZAGREB, 2018.**

Knjigu Čovjek i prostor, čovjek u okolišu [*Ekohistorijski ogledi*] možemo promatrati kao referentno djelo bogate historiografske karijere Drage Roksandića, netom umirovljenog redovitog profesora Odsjeka za povijest pri Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu. Djelo je koncipirano u 25 radova podijeljenih u 8 poglavlja, koji prikazuju autorov historiografski rad u protekla tri desetljeća, njegov neiscrpn i istraživački interes i široki spektar istraživačkih tema, problematika i izazova s kojima se susreo u svojoj profesionalnoj karijeri. Knjigu je izdala izdavačka kuća »Meridijani« u suradnji s Društvom za hrvatsku povjesnicu i Centrom za komparativnohistorijske i interkulturene studije Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu. Urednica je Petra Somek, a knjigu su recenzirali Borislav Grgin i Hrvoje Petrić.

Djelo započinje predgovorom Hrvoja Petrića pod naslovom *Riječ na početku* u kojem autor daje kratki pregled profesionalne historiografske karijere Drage Roksandića te projekta »Triplex Confinium«, kojemu je Drago Roksandić jedan od temeljnih začetnika i inicijatora. Projekt je prije svega fokusiran na ekohistorijske i kulturno-antropološke fenomene na hrvatskom povijesnom prostoru u okviru tzv. imperijalnih višegraničja, odnosno svakodnevnog života na granicama tri ranonovovjekovna imperija koja su obilježili navedeni prostor i društvo: Habsburška Monarhija, Mletačka Republika i Osmansko Carstvo.

Prvo poglavlje (*Od humane geografije do ekohistorije*) daje teoretski uvid u ekohistoriju ili povijest okoliša kao samostalnu istraživačku disciplinu te njezin razvojni put unutar svjetske (europske) i hrvatske historiografije. Daljnja poglavlja su koncipirana na različitim pristupima u istraživanju ekohistorijskih fenomena i problematike u odnosima i percepciji čovjeka i okoliša na »Triplex Confiniumu«. Drugo i treće poglavlje (*Ekohistorijski ogledi; Od prostora prema okolišu i od okoliša prema prostoru*) daju jedan široki i raznolik pregled ekohistorijske problematike i povijesnih fenomena od 14. do 20. stoljeća, od fokusa na pojedinim društvima (npr. Dinarski Vlasi ili Morlaci, Bunjevci i problematika staležnih odnosa) i individuama (Lujo Matutinović, historiografski rad Josipa Matasovića) do prostorno-povijesnih fenomena i problematike pojedinih geografsko-političkih regija (Dalmatinska Zagora, Zrinska Gora, Podravina, Posavina, Lika i Krbava).

Peto i sedmo poglavlje (*Kartografske konstrukcije prostora; Ekohistorija brojnih izvornih obavijesti*) obrađuju pristup i analizu povijesnih izvora pomoću ekohistorijskih metoda. Prije svega je fokus ovdje na interpretaciji kartografskih i protostatističkih izvora sa hrvatskog povijesnog prostora (»Imperijalno trograničje«, Vojna krajina, srednjovjekovna i ranonovovjekovna Slavonija), koji nam daju uvid u povijesne procese izgradnje istoga. Šesto poglavlje (*Regije i pograničja u transformacijama*) je dublja analiza i reevaluacija problematike okolišno-društvenih koncepata u pograničnim društvima te raznolikosti njihovih naslijeđenih baština unutar integracijskih i konfliktnih narativa (koncepti Srednje Europe i Balkana, problematika povijesnih društava jugoistočne Europe, integracijski i konfliktni fenomeni kroz prizmu jugoslavenskog društva). Četvrto i osmo poglavlje (*Studia Zagrabiensia Ecohistorica; Kula Stojana Jankovića: ekohistorija i revitalizacija baštine*) nude osvrt na ekohistorijsku problematiku i dinamiku odnosa društva i okoliša modernog doba, odnosno prikaz odnosa prema vlastitoj povijesno-prostornoj baštini i dinamici društvenih djelovanja pred okolišnim izazovima, u ovom primjeru prema prirodnim katastrofama (izlijevanje rijeke Save u Zagrebu 1964. godine).

Poseban interes autora zauzima svakako vojnokrajška problematika koja je obrađena u većini poglavlja ove knjige. Kroz prizmu ekohistorijskih i kulturno-antropoloških fenomena autor nastoji približiti čitaoca razumijevanju složenosti povijesnih procesa unutar vojnokrajškog društva i okoliša. Prije

svega autor nastoji redefinirati generalno mišljenje o vojnokrajiškom okolišu i društvu kao »imperijalnoj periferiji« triju kulturno-političkih krugova (habsburškog, mletačkog i osmanskog) te naglašava kako je upravo »marginalnost« tog društva i prostora na rubovima triju imperijalnih sila stvorila jedno novo kulturno-društveno žarište i cjelinu, koja skupa sa različitim prirodnim zadatostima vlastitog okoliša tvori autentičan, osebujan i, u europskom smislu, unikatan kulturni krug. Za europsku i hrvatsku ekohistorijsku znanost je stoga imperativ dalje istraživati dinamiku i razvoj odnosa društva i okoliša u pograničju imperija ne samo zbog razumijevanja povijesnih procesa, već i zbog skupljanja iskustva za potrebe današnjice i izazove europskog društva ili europskih društava u budućnosti.

Ova knjiga, koja utjelovljuje historiografski rad i istraživački interes Drage Roksandića, može poslužiti kao svojevrsni udžbenik za buduće istraživače, napose one koji bi istraživali ekohistorijske i kulturno-antropološke fenomene hrvatskog ranonovovjekovlja. Iako su jezgra i nadahnuće ovog djela prije svega historiografske naravi, oni nisu sami po sebi isključni i zatvoreni, već se temelje na multi- i transdisciplinarnom pristupu i otvoreni su prema istraživačima humanističkih i prirodoslovnih istraživačkih polja.

Mislav RADOŠEVIĆ

## **MIHAEL SUČIĆ: POČECI HABSBUŠKE VALPOVŠTINE, OGRANAK MATICE HRVATSKE U VALPOVU, 254. STR.**

Krajem prošle godine, 2017. godine izdana je knjiga *Počeci habsburške Valpovštine: Čovjek između potreba i mogućnosti* autora Mihaela Sučića, magistra povijesti i nakladnika Ogranka Matice hrvatske u Valpovu.

Autor u 17 poglavlja i 254 stranice interpretira povijesne procese dugih trajanja na prostoru slavonske Podravine, odnosno Valpovštine i Miholjštine. Kroz sva se poglavlja može uočiti autorovi afiniteti prema povijesti okoliša koji promatra kao okvir djelovanja čovjeka koje ovisno o uzrocima i posljedicama možemo uklopiti u povijesne discipline poput gospodarske, političke, vojne i vjerske povijesti. Također se knjiga može čitati kao cjelina, nekoliko poglavlja kao cjelinu ili samo jedno poglavlje, ovisno o čitateljevima željama i potrebama. Čitatelj isto tako može promatrati knjigu kao studiju koja može pomoći gospodarskom razvoju Valpovštine zbog donesenih ekohistorijskih saznanja, ali i kao stručno-popularnu knjigu. Takvo viđenje knjige proizlazi iz činjenice da autor spominje više od trideset ekonima. Gotovo o svakome možemo pročitati gdje se nalazi, tko je živio i što je radio prije više od tri stoljeća, koje su posebnosti i sličnosti pojedinih naselja i kako su izgledala.

Saznanja o položaju i izgledu pojedinog naselja ili pustoseline autor donosi na temelju pisanih povijesnih izvora i zemljovida dva kotara valpovačkog vlastelinstva koji su iscertani 1730-ih godina. Oni se nalaze u Hrvatskom državnom arhivu u Zagrebu i nisu bili javno izdavani do prosinca 2017. godine što je još jedna prednost knjige *Počeci habsburške Valpovštine*. Uz izgled naselja autor kroz usporedbe i interpretacije povijesnih izvora donosi i raširenost sedamnaestoljetnih i osamnaestoljetnih šumskih prostranstava i tokova rijeka Drave, Karašice, Vučice i Vuke. Na osnovi navedenih položaja okolišnih faktora i djelovanja ljudi proizlaze autorove interpretacije međudnosa, odnosno suživota čovjeka i okoliša od srednjega vijeka do sredine 18. stoljeća uz fokusiranje na povijest Valpovštine od konca 17. do sredine 18. stoljeća.

Uz spomenute je povijesne izvore autor koristio oko 150 bibliografskih jedinica. Možemo istaknuti šest jedinica neobjavljenih pisanih izvora koji se nalaze u kutijama i knjigama fonda pod rednim brojem 476. vlastelinstva Valpovo u Državnom arhivu u Osijeku, slikovne izvore iz Muzeja likovnih umjetnosti, Osijek i preko 20 jedinica objavljenih pisanih izvora.

U poglavlju *Zašto Počeci habsburške Valpovštine i Izvori i literatura o povijesti Valpovštine* detaljno se objašnjavaju razlozi naziva knjige i zašto se autor odlučio pisati o takozvanim počecima

*Ekonomska i ekohistorija*  
*Economic- and Ecohistory*

Časopis za gospodarsku povijest i povijest okoliša

Journal for Economic History and Environmental History

---

Tema broja / Topic

Iz povijesti šuma sjevernog i istočnog Jadrana  
*From the forest history of the northern and eastern Adriatic*

Volumen XIV / Broj 14  
Zagreb – Samobor 2018  
ISSN 1845-5867  
UDK 33 + 9 + 504.3

**Nakladnici / Publishers:**

Društvo za hrvatsku ekonomsku povijest i ekohistoriju  
*Society for Croatian Economic History and Environmental History*  
Ivana Lučića 3, HR – 10000 Zagreb  
tel.: +385/1/4092-148, fax: +385/1/4092-879  
sites.google.com/site/ekoekohist/

Izdavačka kuća Meridijani  
p.p. 132, 10430 Samobor  
tel.: 01/33-62-367, faks: 01/33-60-321  
e-mail: meridijani@meridijani.com  
www.meridijani.com

**Sunakladnik / Co-publisher:**

Ekohistorijski laboratorij Centra za komparativnohistorijske i interkulturalne studije  
Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu  
www.ffzg.unizg.hr; http://ckhis.ffzg.unizg.hr/

**Glavni i odgovorni urednik / Editor-in-chief:**

Hrvoje Petrić

**Uredništvo / Editorial Staff:**

Dragutin Feletar, Željko Holjevac, Mira Kolar-Dimitrijević, Dubravka Mlinarić, Nenad Močanin,  
Hrvoje Petrić, Drago Rokсандić, Mirela Slukan Altić, Ivica Šute

**Međunarodno uredničko vijeće / International Editorial Board:**

Drago Rokсандić – president/predsjednik (*Zagreb*), Daniel Barić (*Le Havre-Pariz, Francuska*), Marija Benić Penava (*Dubrovnik*), Slaven Bertoša (*Pula*), Zrinka Blažević (*Zagreb*), Tatjana Buklijaš (*Auckland, New Zealand*), Ljiljana Dobrovšak (*Zagreb*), Goran Đurđević (*Požega*), Josip Faričić (*Zadar*), Borna Fürst Bjeliš (*Zagreb*), Boris Golec (*Ljubljana, Slovenija*), Hrvoje Gračanin (*Zagreb*), Paul Hirt (*Tempe, SAD*), Andrej Hozjan (*Maribor, Slovenija*), Egidio Ivetic (*Padova, Italija*), Silvije Jerčinović (*Križevci*), Karl Kaser (*Graz, Austrija*), Isao Koshimura (*Tokio, Japan*), Marino Manin (*Zagreb*), Christof Mauch (*München, Njemačka*), Kristina Milković (*Zagreb*), Ivan Mirnik (*Zagreb*), Mirjana Morosini Dominick (*Washington D.C., SAD*), Géza Pálffy (*Budimpešta, Mađarska*), Daniel Patafta (*Zagreb*), Hrvoje Petrić (*Zagreb*), Lajos Rácz (*Szeged, Mađarska*), Gordana Ravančić (*Zagreb*), Marko Šarić (*Zagreb*), Mladen Tomorad (*Zagreb*), Jaroslav Vencalek (*Ostrava, Češka*), Milan Vrbanus (*Slavonski Brod, Zagreb*), Frank Zelko (*Burlington, VT, SAD*), Zlata Živaković Kerže (*Osijek*), Ivana Žebec Šilj (*Zagreb*)

**UDK oznake članaka / Article's UDC markups:**

Ivica Zvonar

**Prijelom / Layout:**

Saša Bogadi

**Za nakladnike / Journal directors:**

Petra Somek, Hrvoje Petrić, Vesna Vlahović-Štetić

ISSN 1849-0190 (Online)

ISSN 1845-5867 (Tisak)

**Tisak / Print by:**

Bogadigrafika, Koprivnica 2018.

**Adresa uredništva / Mailing addresses:**

Hrvoje Petrić (editor/urednik)  
Odsjek za povijest, Filozofski fakultet  
Ivana Lučića 3, HR-10000 Zagreb  
e-mail: hrvoje.petric@ffzg.hr  
ili Vinka Vošickog 5, HR-48000 Koprivnica

**Tiskano uz potporu Ministarstva znanosti i obrazovanja RH**

**Print supported by Ministry of science and education of Republic of Croatia**

**Na naslovnici / Cover:**

Greening Istria: San Donat, up the Mirna valley 2018 (Photo E. Johann)

Ekonomsku i ekohistoriju referiraju:

CAB Abstracts

HISTORICAL ABSTRACTS, ABC CLIO Library, Santa Barbara, California, USA

AMERICA: HISTORY AND LIFE, Washington, USA

JOURNAL OF ECONOMIC LITERATURE (JEL), Pittsburgh, USA

CENTRAL AND EASTERN ONLINE LIBRARY, Frankfurt am Main, Deutschland

ECONLIT – AMERICAN ECONOMIC ASSOCIATION, Nashville, USA